

ІІІ. МАЙСТРИ НА ШПАЛЬТАХ

АБРАМ ЛУФЕР

НАВЧАННЯ МАЙСТРІВ СПІВУ¹

Радянський Союз справедливо пишається своїми видатними майстрами вокального мистецтва. Імена Нежданової, Барсової, Степанової, Максакової, Козловського, Цесевича та інших широко відомі і за кордоном.

Ми маємо немало й молодих ростучих вокальних талантів, що з кожним роком опановують все більші висоти вокальної майстерності й дають усі підстави сподіватись, що наш вокальний фронт невпинно поповнюватиметься новими резервами першорядних майстрів.

Проте, другий музикальний конкурс² сигналізував про певну небезпеку в галузі вокальної освіти: у той час, коли на конкурсі виступило багато талановитих та майстерно вихованих інструменталістів, – вокалісти стояли на незрівнянно нижчому рівні. Причини цього стануть зрозумілі, коли ми звернемося до виховання вокальних кадрів у музичних навчальних закладах: технікумах, консерваторіях.

Треба з усією рішучістю сказати, що ми ще цілком недосягнемо охороняємо голос майбутніх співаків до початку їх фахової освіти. У школах, як ми знаємо, діти співають дуже багато, але де ті фахівці, які б стежили за нормальним голосовим розвитком дитини? Їх немає. Діти часто кричать, перенапружують свої голосові зв'язки, і так втрачається або надзвичайно утруднюється можливість дальшого вокального виховання.

Не краще і в наших самодіяльних одиницях: хорах, ансамблях. Педагоги-вокалісти наших музичних закладів дуже

¹ Підписано – А. Луфер – директор київської консерваторії.

² Йдеться про Другий Всесоюзний конкурс музикантів-виконавців (фортепіано, скрипка, віолончель, вокал, альт, контрабас, арфа, дерев'яні та мідні духові інструменти), який було проведено в лютому-березні 1935 року в Ленінграді.

добре знають, який надмірно високий процент кандидатів до вступу на вокальний відділ мають уже перевтомлений, а часом хворий голосовий апарат.

Відсутністю охорони голосів до вступу в музичні навчальні заклади та неприпустимо «ліберальним» ставленням при прийомі пояснюється те, що Київська консерваторія мала до останнього часу та має і тепер чималу частину студентів-вокалістів, які ніколи не будуть співаками, які не мають жодних перспектив розвитку.

Попереднє керівництво консерваторії та музінституту санкціонувало такий неприпустимий стан, переводило непридатних студентів з курсу на курс і внаслідок чимало студентів, що навчалися протягом кількох років, тепер поставлені перед фактом своєї повної непридатності до фахової роботи.

Основна хиба в роботі вокальних відділів наших музичних навчальних закладів – недостатня кваліфікація вокалістів-педагогів. Не маючи вокальної школи, часто достатнього виконавського або педагогічного досвіду, а іноді навіть позбавлені глибокої й загальномузичної культури – ці педагоги не можуть аж ніяк задовольнити вимог студентів, забезпечити їх правильний поступовий фаховий розвиток.

Не задовольняючись викладанням свого педагога, студент переходить до класу іншого. Але відсутність єдиного вокального методу в консерваторії призводить до того, що кожний новий педагог починає переставляти голос студента.

Ми маємо в практиці наших київських музичних закладів немало прикладів, коли студент-вокаліст вчився у 3–4 педагогів, працюючи з кожним від півроку до двох років, причому, у кожного зі студентів від таких мандрівок, від безперервних перестановок голосового апарата, голос, як загальне правило, захворював та зіпсовувався.

Ось чому на весь склад студентів вокального відділу Київської консерваторії навряд чи знайдеться 20–25 студентів зі здоровими голосами, решта – своєрідні інваліди, напівінваліди або кандидати в інваліди.

Київська консерваторія знає ганебний факт, коли музично здібна, культурна студентка Н. з гарним голосом вчилася протягом 7 років у 4 вокальних педагогів і тепер зали-

шає ВИШ зі зруйнованим голосом, з потребою перекваліфікуватися для іншої роботи.

Хто відповідає за такий злочинний факт? Персонально ніхто.

Підготовка висококваліфікованих радянських вокалістів не може надалі перебувати в такому стані. Треба негайно провести в життя широку програму оздоровлення у вихованні наших юних співаків та забезпечити їм можливість широко розгорнути на практичній роботі всі свої творчі сили.

З випуску консерваторії цього року 5 осіб прийняті в Київську та Дніпропетровську опери. Це показує, що при відповідній педагогічній роботі можна добитись позитивних наслідків. На нашу думку, слід старанно переглянути склад студентів музтехнікумів та консерваторій, направити іншим, кориснішим шляхом тих, хто не має достатніх голосових даних, хто ніколи не буде повноцінним співаком.

Слід також переглянути викладацький склад, позбутись некваліфікованих педагогів, висувати поруч з цим талановитий молодняк, забезпечити готування нових педагогічних кадрів і аспірантури. Слід переглянути навчальні плани та програми, забезпечивши потрібну кількість годин на фахове навчання, позбавившись зайвого перевантаження непотрібними дисциплінами та поставивши як слід виробничу практику в оперному класі.

Вокальне виконавство вимагає фізичного здоров'я. Вокаліст повинен мати здорові нерви, завжди дихати чистим повітрям, не перевтомлюватись, певний час щодня витрачати на прогулянки, – одним словом, вести певний суворий режим. Це ставить перед нами ряд вимог ще кращого забезпечення побутових та матеріальних умов студентів-вокалістів наших музичних навчальних закладів.

Ось ті головні заходи, які, на нашу думку, треба провести якомога скоріше в життя, щоб ґрунтовно оздоровити виховання вокальних кадрів і дати нашій країні високоцінних майстрів співу.

«Пролетарська правда» 1935 р. № 187, 15 серпня

*Матеріал до друку підготувала
К. І. Шамаєва*